

Nro 32.

A'FELS. R. TSASZARNAK ÉS A. KIRALYNAK
KEGYELMES ENGEDELMÉBŐL.

*Kelt Bétsben Octobernek 17-dik napján 1794.
esztendőben.*

Frantzia Ország.

Tudtára vagyon az újságokat olvasó Publicum-
nak, hogy a' revolutióhoz ragadott, 's min-
den jövődöbeli világi ditsösségét, és boldogsá-
gát abban helyheztető Frantzia nemzet, minden
dolgainak tziemerévé ezt a' symbolumot tette: *Non
ita ut alter*, az az, nem úgy mint mások. Nem
úgy gondolkozik ő az emberi társaságok, a' kö-
zönséges bátorság és tsendesség felől, mint má-
sok; nem úgy politica valóságáról és meg mara-
dásáról, mint mások — nem úgy az erköltsi tö-
kéletességről és tökéletlenségről, mint mások

K k

nem úgy a' vallásról, a' közönséges isteni tisztelettről, az egyházi állapatról, az örökké való ságról mint mások — nem úgy az esztendőnek járásáról, a' hólnapoknak, heteknek és napoknak számlálásáról mint mások — egy szóval ha valakire másra, bizony a' mostani Frantzia nemzetre lehet ezen symbolumot alkalmaztatni: *Non ita ut alter, nem úgy mint mások.*

Már egy izben, de mikor, mikor nem, magunk sem emlékezünk rája, említettük Kurirunkban, hogy az új Fr. Kalendarium szerént, Sept. 21-ik napján végződik az ó 's 22-dikén kezdődik az új esztendő (a). Múlt Sept. 21-dikén el töltött ó esztendejeket *Mirabó* senyvedt testének Pantheonból való ki vettetése, és *Marat* testének annak helyére való tétele által rekesztették bé,

(a) A' Frantzia új Kalendariumra nézve, melly a' tudományt szerető Olvasóknak kedvekként meg jegyezni, hogy 1788-ik esztendőben egy hasonló kalendarium jött ki Neuvidben, ilyetén tizim alatt: *Almanach des honnetes gens, Pan premier de la raison*, melly sokakban egyenlő volt a' Fr. új Kalendariumhoz. Ezekben mindazáltal különbözött attól: 1. hogy ez *Martiusban* nem pedig *Septemberben* kezdette az esztendőt. 2. Ez is 36 decasokra osztotta fel az esztendőt, és az 5 meg maradott napokat a' szeretethez, a' házasságnak, a' barátságának, a' háládatosságnak, és a' nevezetes embereknek szentelte, de azokat nem egymás után tette, hanem minden 31-ik nap kívánta innepeltetni. — A' Szentek helyett, minden napot egy nevezetes emberről nevezett. Ez a' Kalendarium a' revolutió előtt, a' Párisi Parlámentomnak parantsolattýára, hohé keze által eggettetett meg, annak szerzője pedig *Sylvain Maréchal* négy hólnapig ált a' Sz. Lázár nevű tömlőtben.

melly rendkívül való pompával ment végbe, mint-ha ugyan ő ismét volna a' nagy érdemű és tudós emberek közt első epochat.

A' nap meg jelenvén a' Lyonbeli biztosok a' Convent gáncsa előtt, 20 óras katonai, és egy hadakozó hajót ajánlottak a' republika szögálatyára. — A' Convent az' végzette, hogy a' Fr. katonáknak szüleit, minden híres mesterek, tudósok, és kereskedők, a' kik t. i. *Roberpiore* parantsolatyából meg fogattattak, minél előbb helybeztessenek előbbi szabadságaikba: — A' közjó ügyelő Commissióra bizattatott, hogy minden idők nap nyomtatott papirosok olzogattassanak ki a' közönség-knek, melyekben, a' Fr. republi-cának lakosai szorgalmazásra gerjesztessenek, az erköltsi tudományok sarkalatos szikelyeinek meg tanulására, és gyakorlására serkentessenek, és mind a' revólúciónak nevezesebb történeteire, mind a' tudományoknak és mester-ség-knek hasznaira emekztessenek. — Az illyetén közönséges nyomtatott irások minden 10 ed nap olvasassanak el a' közönséges gyűlésekben, a' szüléknek és magz-tjüknak jelenlétekben. —

Két nevezetes dolog fordult elő *Sept. 24* ik napján a' Convent gyűlésében: 1. Hogy a' Rojalisák ismét fel támadtak a' Vendei osztályban, és noha keresztény ármádiának nevezék seregeiket, de még sem viseltyék azon nevezethez illendoképen magokat, hanem valahová fordúlnak, mindenütt izomorú nyomdokait hagyják jelenlételeknek (Kétség kívül a' patriotáktól tanúltak ezt a' szép morált, a' kik a' múlt estendőkben szörnyű és fecc állathoz, a' nem okos velosaghoz illő módon viselék magokat a' rojalisták ellen). — 2. Hogy Marci-iában nagy zenebana volt, melyet egy *Regnier* nevezetű, kegyetlen gondokozású ember orozott, félebarátjának puizálására és öldöklésére bogatván a' *Roberpioristáktól*. Rendkívül való kurir által tudósítván a' Convent ezen történetről, illyetén végzésekert hozott:

a) *Regniert* akárkinek is szabad legyen meg ölni. b) *Voulland*, Marsiliának commendansa, a' ki is *Regniert* meg fogattatni nem akarta, fogattasson meg. c) Nyomoztassanak ki ezen zenebonának szerzői és segédei. d) A' Marsiliai osztálynak képviselői igyekezzenek az ott lévő nemzeti biztost illendő tekintetben tartani. e) Az öszve eskütteknek, és a' velek együtt értöknek írásaik petsételtessenek el. f) Ez a' végzés rendkívül való követ által küldetessen meg Marsiliába.

Merlin ezen végezessel meg nem elégedett, azt mondván, hogy nemcsak Marsiliában, hanem a' több déli osztályokban is titkos öszve esküvések tapasztaltatnak lenni — hogy Marsiliából egy batallion katonaság igirtetett legyen a' Párisi Jacobinusoknak segítségekre — hogy a' Marsiliaiak egyet értsenek velek. Ezen okból szükség leszen a' Jacobinusok palótájának ajtaját le petsételtetni, és öszve gyűlléseket meg tiltani, mind addig, valameddig égyen égyen meg nem fogják bizonyítani, hogy *Jul. 28* dikán ki ki közzülök a' maga őrálló helyén vólt, az az, vagy a' maga osztályában, vagy a' Conventet védelmező polgárság között.

A' köz jóra ügyelő Commissó azt a' jelentést tétette *Sept. 24*-ik napján tartatott gyűlésében a' Conventnek, hogy *Valentzia*, *Conde*, *Quesnoy*, és *Landrecy* ismét a' Fr. republica birtokában legyenek, egyfzersmind számot adott arról is, mi okra nézve haladott legyen ennyire a' nevezett erősségeknek vissza vételek, és mi okon nem tétetett legyen a' Conventnek az a' végzése közönségessé, melly szerént minden ellenséges őrizetnek, halálos büntetés alatt, fel kellett volna magát 24 óra el folyása alatt adni. — *Roberspiere* vólt, *ügymond* ő, ennek az oka, a' ki semminémű hadakozásra intézett planumnak nem akarta nevet alá írni, semmi győzedelemben nem akart részesülni. — *Nieuport*nak el vételekor is felettébb bosszonkodott, hogy az ott lévő őrizet öszve nem

vágdaltatott, és midőn a' mondatott volna nékie, hogy *jure talionis*, az ellenség is azt fogná 6000 vitézeinkel mivelni, azt felelte légyen: *Mit gondolunk mi 6000 emberrel!*

Ugyan e' napi gyűlésben tudósította a' köz Jóra ügyelő Commissió a' Conventet a' Roussiloni Grófságban lévő *Bellegardi* erősségnek Spanyóloktól lett vissza nyeretetéséről. Az abban lévő Spanyol őrizet kénytelen volt magát a' győzedelmeknek discretiójára, a' vagy szabad tetzésére fel adni, holott 68 ágyú, és 400 mázsa puska por nyereség találtatott. Erre a' Convent ezeket végzette: 1. Hogy a' napkeleti pyrenéusi Fr. ármádia meg nem szűnik magát a' haza eránt érdemessé tenni. 2. *Bellegard* ennekutánna *Süd-Libre*-nek neveztesse. 3. A' Fr. republica ellenségeinek, annak határaitól való tökéletes kiűzetése a' leg közelebb esendő decasnak első napján innepeltessen meg. 4. Hogy ez a' szerentsés történet leg otian adattasson tudtára a' telegrafus által az északi ármádiának. Azt is szükségesnek ítélte a' Convent el végezni ezen gyűlésében, hogy *Roberspiernek*, a' Fr. republica ellenségeivel való öszve esküvését tárgyazó irásai nyomtatás által tétessenek közönségesekke. —

Hadi Történetek.

Gróf *Clerfayt*, hadi Tármasternek a' Maás és Rhenus között történt nevezetesebb hadi dolgokról tett jelentései, Oct. 7. ik napjáig nyúlnak ki, a' melyekből nevezetessen azt olvassuk, hogy B. *Wernek* F. M. Lajtinántot is meg támadták a' nyughatatlan *Frantziák Flodorf* tanyájában, és *Grevenbroich* felé való marsirozásában szünetlenül nyughatatlankodtatták, de a' ki olly böltsen és szemesen vezette seregeit, hogy ezeknek leg kissebb ártalmokra se lehetett az ellenség — és így Oct. 4. ik napján minden kár és veszedelem nélkül *Kolónia* alá érkezett. — Oda ment Gr. *Latour* is a' kórmányára bízott corpussal,

a' melly múlt postán tett jelentésünk szerént, sokáig viaskodott a' magánál tisztelte számosabb ellenséggel. Mindenüti nyomába követték Gr. *Lotour* a' Frantziák, és mar *Oct. 5* dikén dél u. 40, ottan is, t. i. *Kolonia* előtt, rajta ü ötek külső tábori vigyázatainkra, nevezetessen a' *Hoditz* General vezérlese miatt lévőkre, de mivel ezek kétféle verták őket, sommire se mehettek gonosz igyekezetekben. — Végtere arról is tudósította Gr. *Clerfuyt* a' Fels. udvari hadi Cancellariát, hogy a' jelenvaló környülállások közü szükségesebbek irte, egész armádjával együtt, *Oct. 5* ik napját követett éjjel a' Rhénuson által költözoi, és *Koloniával* által ebben fekvő *Mühlheim* nevű varas alatt táborba szállani.

B *Keppen* Ts. K. Generál, a' ki a' réa bízott *corpussal Ruremondhtól Düsseldorfba* által költözött, azt írja *Oct. 7* dikén, hogy, az előtt való este, 9 órákor hozzá fogtak a' Frantziák a' nevezett városnak ostromlásához, és éjjel után két óráig szüntelen hanyták abba a' tüzes golyóbisokát, és haubitzakat, mellyeknek tüze által, a' V. F. J. delemnek palotája, ló istállója, és néhány polgároknak házaik telmessen megkárosítottak. Ahozok post 4 bataillon gyalogsággal, és 10 escadron lovassággal küldtetett oda B. *Werne* F. M. Lajtnánt, hogy ekképen, a' környülállásokhoz képest, igyekezze *Keppen* Generálnak segítségére lenni, és a' dühös ellenség további előre való nyomulásának ellent állani, de egyszersmind *Düsseldorfot* is fel szabadítani az ostrom alól.

Az Olasz Országban táborozó Ts. K. armádiától azt írja Gr. *Wallis* hadi Tártmester *Oct. 3* ik napján, hogy a' következett napon a' *Montdovi* mellett vigyázott két bataillonnak is, táborába menni parancsolta — hogy még akkor is *Riviera di ponente* mellett állott az ellenség, de hogy 2000 emberrel szaporította légyen *Vado* mellett lévő vigyázó seregeit, kik rész szerént *Savona* ből rész szerént pedig *Finale* ből mentenek oda.

Ellenben a' *Ceva* ellen küldetett Frantziák, sem *Ormea*, *Calisan*, és *Bardinetto* mellett lévő vigyázataikat nem őreghitették, sem semmi mozdulást nem tettek *Ceva* ellen.

* * *

A' *Hohenlohe* örökös hertzeg, múlt postával félbe szakadott jelentésének további folytatása, azon nevezetes ütközetről, mely *Sept. 17* és *20.* ik napjain történt *Kaiserslautern* mellett.

Wolfrath Prussus Generál 7 escadron lovassággal, egy lovas batteriával, és egy granatéros battaliónnal ment *Sept. 17.* ikén esteli 7 órakor *Sembach* alá, holott maga meg allapodvan, egynéhány portázó osztályokat küldött ki az ellenségnek nyughatatlanokdtatására, hogy ekképen semmi segítséget ne küldhessen a' *Schurli* tetőkön allott Fr. seregeknek. Mivel mindazáltal e' tsak ugyan meg történt, a' granatéros battalión, két escadron lovasságot és 3 lovas ágyút küldött az alsó *Mölligen* mellett lévő mély útra, és szerenisésen el ütötte a' *Neukirch* alatt allott Fr. vigyázó battaliónokat, és el is foglalta az ott lévő tetöket. Ezen alkalmatossággal 11 Frantziát, 2 munitiós szekeret, és 11 lovat fogtak el a' *Wolfrath* General vitéz lovasai.

Sept. 18. ikán *Münchweiler* alatt szállott táborba a' *Benyovszky* Ts. K. F. M. Lajtjánant corpusa, és a' *Vofz* Pr. Generál tsuportya a' *Gelheimeri* útnak fedezésére ment. Ezekhez tsatolták magokat a' Gyulai nevet viselő, és a' Serviai szabad seregek is, hogy ekképen egyezőleg lehessenek a' *Gr. Wartensleben* corpussával. —

Sept. 19. dike nyugalomra vala rendeltetve; de avval a' Fr. nem gondoltak, hanem nagy erővel mentek *Schuliberg* felé, 's rajtok ütöttek az ott allott külső vigyázatokra. Mind a' Gyulai szabad serege, mind a' Serviai szabad katonák

vitézi módon védelmezték magokat, minekutánha segítségekre küldötte volna a' fent nevezett Generál a' *Martini* füsilier-batallionnyát.

Azon közben önnön maga *Hohenlohe* örökös hertzeg meg kémléltette az ellenséget, 's olly rendeléseket tett hogy mihelyt jó alkalmatosság adándja magát elő, haszonnal meg támadhassa azt. E' végre *Sept.* 20-dikán reggeli 6 órákor ki indúlt seregeivel, 's egyenesen a' *Neukirchi* menedék telökre ment, a' honnan mind ágyúkból, mind haubitzakból keményen lövöldöztetett az ellenségre. E' mellett meg parantsolta *Karatzay* Ts. K. Generálnak, hogy mihelyt a' Frantziák hátrálni fognak, azonnal vagjon a' gyalogságnak sorai közzé, 's igyekezzen azt a' lovasságtól elszakasztani, a' ki végbe is vitte a' réá bizatott dolgot a' *Vetsei* és *Wolfráth* hufzárjaival, a' kik *Spiegelberg* Obesternek példája által öztönöztetvén, *Pischbach* és *Hochspeyer* közt számos Frantziákat le vagdaltak, 's küldöttek a' más világra. Ezeknek jó példájokat követték a' *Waldek* és *Smettau* dragonyossai is *Eselsforth* alatt; a' kik az ottan erdőbe menni akaró három Fr. batallionból keveset hagytanak életben.

Ezen nevezetes ütközetben egynéhány ezet embert vesztett el az ellenség — az el fogattatknak száma 100 tífztre és 3000 al-tífztre és közemberre ment — 3 zászlóból, 4 ágyúból, és 7 munitiószekérből állott a' nyereség. Minden itten jelenvölt regementek, és tífztek meg különböztették magokat. A' nevezetesebbeknek neveiket más alkalmatossággal fogjuk említeni. — Az egyesült seregeknek vesztéségek 3 fő- és 5 all-tífztre, 's 104 köz emberre ment — 8 fő- 's 9 all-tífzt és 272 köz ember estenek sebbe. — Hogy el ne felejtjük, az ezen tsatában jelenvölt *Palatinatusi*, *Baváriai*, és *Hassiai* seregek is derekasáviselték magokat.

Hadi Környüldállások.

Kerpenből, a' Jülich-i hertzezségnek egy nem utolsó helységéből így irnak Oct. 3-dikán: A' Ts. K. armádia által költözött a' Roeren, a' Düren mellett állott bal szárnya városunk mellett ment el, 's Muyrat alatt szállott táborba — itten vagyon Gr. Latournak fő kvártélyja — Az armádiának mind dereka, mind jobb szárnya visszavonták magokat, az utolsóbb Bergheimig terjeszkedett ki. — Meddig maradnak ezek itten, bizonytalan, és egyedül a' hadi szerentsének változásától függ. — Az ide való egész környék rendkívül való nyughatatlanságba esett a' Frantziáknak közelítések miatt, a' kik immár mint Dürent, mind Jülichet el foglalták. Mi legyen oka az egyesült armádia hirtelen lett hátralásának nem tudatik. — Dürennél sok Frantziát le szabdaltak a' Ts. K. huzárok.

Egy Oct. 3-ik napján költ Kolóniai levélből azt olvassuk, hogy az előjárok azt parantsolták a' polgároknak, hogy a' következő éjjel minden egy lámpást tartson háza előtt — és hogy odavitetett legyen által a' Ts. K. armádiának fő kvártélyja. A' varason alól készítettett tábori hajón által költöző bagazsiás szekereknek sem éjjel sem nappal szünete nintsen.

Egy asszony személy ekként ir Kolóniából egy barátnéjának Sept. 23-ik napján: Sept. első napjától fogva Achenben voltam. Akarmerre tekintettem, a' táborhoz menő szekereknél egyebet nem láttam; mindazáltal Sept. 19-dik napjáig tsendességben voltunk — akkor hallottuk elsőben, hogy töllünk tsak 4 óránira legyenek a' Frantziák. Lehetetlen még tsak képzelni is a' városban csett lármát, ki ide, ki amoda futott, soha nem tudta mihez kapjon, mindeneknek abrázattyokból ki mutatta magát a' félelem. Az armádiánál lévő szekerek vissza jöttek, miattok sem egy felé, sem másfelé nem lehetett menni. — Sept. 20-dik

kán egész nap durogtak az ágyúk, a' föld is rengett harsogások miatt. — A' Ts. K. armádiának bal szárnyat támadták meg leg elsoben is a' Frantziák — nyakig való vízben jöttek által.

Ennél véresebb 's meresebb úrközet nem volt az egész Fr. háborúban — az Austriakusok igen vitézi módon viselték magokat, de diadalmat nem vehettek az ellensegnek nagy számán — szüntelen hordattak a' sebesek — az egész város mozdulásban volt, a' ki futhatott futott. A' bástyáról is látni lehetett a' tüzet, melyet csak nézni is ifzonyúság volt. — Én ijettebben azt sem tudtam mit mivellyek, ott maradjak e' vagy el fussak. — A' posta szekerek meg szütek menni, másféle alkalmatlanságot pedig nagy árron sem lehetett kapni. — Barátim Kolóniába akartak futni, oda ment a' Ts. K. armádiának bagazsiája is — én is tehát velek égyütt ide kívántam jönni — Vasárnap, Sept. 21. ikén ki indultunk *Achenből*, még pedig gyalog, már ekkor csak két órára vonak tollunk a' Frantziák, 's allig jöhettünk két órára, midön már ők is oda vé mentek. — *Achen* és *Kolónia* közt 10. mérföldni közbevetés vagy on, de mondhatom, hogy az egész út tele volt szekerekkel és emberekkel, a' kik ki lohá on, ki gyalog mentenek. — Sohó sem ételt sem italt nem lehetett kapunk. — Esküszöm, hogy két nap alatt még csak egy falat kenyér sem volt a' számban — egy pohár vizért hat süffert kellett fizetünk. — *Éjjel* után érkeztünk *Achentől* öt mérföldnre egy faluba, holott a' sokaság miatt éjjeli szállást sem kaphattunk, és egy istállóban kellett tsupa szalman hájunk — távoztassák az egek, hogy valami illyetén éjtszakám légyen.

Frigyes Belgyiom.

Miólta a' Frantziák ezen respublicának földére jöttek, azóltától fogva, igen sok tehetős lakosok ki költöztek honnyaikból, személyyeiknek és tehetségeiknek bátorsága véget. Ezeknek nyom-

dokaikat a' közönséges hivatalokat viselő személyek is követték, mellynek meg akadályoztatására, izükkésesnek illették a' Hollandiai Karok és Rendek, Sept. 20 dik napján, a' ki költözött tisztviselőkre nevezve következő végezetést hozni, 's azt közönségesse is tétetteini, hogy ki költözéseknek orajatól fogva hivatalyaik ü'eseknek lenni tartassanak, és hogyha a' meg határozott időre hazajokba vissza nem téréndenek, azok másoknak fognak adogatni. — A' *Rotterdami* pogár mester is ki akarván hazajából költözni, minden ingo bingó jelszágát egy *Atonai* hajóra rakatta, de nem volt főtételebes szerentsés, mivel észre véven a' nép izandékát, a' hajót le tartoztatta, 's ezzel fenyegette a' pogár mestert, hogyha el főkik, fő dig le rontya szép hazát.

Rotterdamból ilyen foglalatú levelet vettünk: Itten egészlen meg akadályoztatott a' hajókázás — a' mely hajókat meg akartak terhelni, itt maradnak. A' *Crevecoeuri* (*Crepicordiumi*) erősséget, melly *Herzogenbuschnak* védelmezésére szolgált, el foglaltak a' republianusok. — A' Hollandusokból és Hassusokból álló őrizet capitulalt, és esküvéssel kötelezte magát arra, hogy ezten-deig nem szolgál gyverével a' Frantziák ellen — az erősségek egészlen lerontattak. — Az ellenség által költözött a' *Maas* vizén, és már egész *Nimvégig* előre nyomúlhat, melly miatt sem a' *Waal*-on, sem a' *Lack*-on nem bátorságosak a' hajók.

Olafz Ország.

Egy Sept. 18 ik napján költ *Genuai* levél ekként panaszolkodik azon respublikáskának mostani izomorú állapotjáról: Mind a' Izarázon, mind a' vizén temérdek hadi eszközöket szállítanak a' Frantziák *Pedemontziumba*. — Hoffzas neutralitásunk után is kéntelenek leszünk a' hadba keveredni — egy oldalról a' Frantziák, más oldalról az *Austriacusok* jöttek földünkre, és vala-

mint amazok, úgy ezek is keményen fenyegetnek bennünket, hogyha az egyik, vagy a' másik részre hajlandunk.

A' *Tulon és Marsilia* előtt ólalkodó Spanyol flotta *Cadix* alá menni parantsoltatott, az a' hir támadván, hogy a' Fr. flotta szörnyen közszörűli arra fogait.

Devins Ts. K. Generál, *Turinból* lett el metetele előtt egy szép arany pixist, és 3000 forintból álló esztendei pensiót nyert a' Sárdiniai királytól. — Az égyésült Austriai és Sárdiniai seregeknek mostani táborok győzhetetlennek lenni tartatik.

Német Birodalom.

Három rendbeli Frantzia emigránsok találtnak Német Országban. Az *első* rendből valók, és leg számosabbak a' királyi méltósághoz ragadott fő nemesség és papság. Az elsőbb közt, sok Generálisok, Maresallok, vitézi rendből valók, és sok öreg szolgált hadi tisztek találtnak. — A' ki költözött papság közt vagynak a' Párisi Érsek, a' *Sz. Malói, Nimesi, és Comingi* püspökök, kiknek amazokkal égyetemben nyóltz vagy kilentz száz személyre megyen a' számok.

A' *másod* rendbeli emigránsok azok a' hadi tisztek, a' kik *Dümourierrel* égyütt el hagyták a' Fr. republicának zászlóját, a' kikre, mivel többre még most is Jacobinusi indulattal birni láttnak, felettébb vigyáznak.

A' *harmadik* rendbeliek a' *Lyonból* ki futott fabrikánsok és kereskedők, a' kik vagyonaiknak egy részét magokhoz vévén, imitt amott tartozkodnak Német Országban. Mindenütt jó szízzel fogadtattak a' Ts. K. Statusokban, a' lévén felölök a' reménység, hogy ők külömbkülömbféle manufacturákat fognak itten fel állítani.

Az első rendbeliek kiváltképen him varrásal és fejkötő tsinalással keresik kenyereket — mindnyájan békességés türéssel szenvedik mostani szerentséilenségeket, még most is erős bizodalomban lévén, hogy ők előbbi virágzó állapotjokra vissza fognak tétettetni.

Nagy Britannia.

A' mostani Parlamentom tagjainak meg változtatásokról sűrűen beszélnek a' Londoni levelek, 's azt mondják, hogy maga a' ministerium is tanátslotta légyen ezt a' királynak.

Lord *Southampton* választatott ki, a' Wallisi hertzegjövendőbeli feleségének, a' Brunsvigiai hertzeg asszonyának Londonba lejendő vitelére. — A' napnyugoti Indiai kereskedő társaság arra kötelezte magát a' királyhoz küldött adressejében, az az, instantiájában, hogy tellyes tehetsége szerint fogja az udvart a' Frantziák ellen folytatandó hadakozásban segélleni. — A' Vendei Royalistaktól Londonba ment két Fr. urak, tanátsot tartottak *Pitt* ministerrel. — A' felebaráti szeretetnek gyakorlására, 20. esztendőkkel ez előtt, Londonba fel állott társaság, múlt *Sept. 24.* ikén tartván öszve gyűllését, azt hirdettette ki, hogy 117 törvénetekben 47 embernek tartotta meg az életét, a' kik külömben, a' vizeknek fenekén találtak volna fel sirjaikat. Ezen jóltévő társaságnak fel állásától fogva, 2087 vízbe fülladott emberek hozattattak vissza életekre. — Az északi Amérikába küldetett kereskedő hajók közül sokan üressen tértenek onnan vissza, az ott támadott zenebonák miatt. — A' Spanyol kisiró hajóknak védelmezések alatt napkeleti Indiáról vissza tért hajók közzül, 8 hajó esett a' Frantzia rabló hajóknak markokba. — A' közép tengerben kórmányozó *Anglus* Admirál azt a' parantsolatot adta ki a' kórmánya alatt lévő hajóknak, hogy mivel a' Frantziák egynéhány hajót méreggel elegyitte-

tett borral terheltének meg, szorgalmasan vigyázzanak magokra, ne hogy azokat e. fogván, halált igyanak magoknak.

Spanyól Ország.

A' *Madritti* levelek ekként beszélnek, a' Spanyolok és Frantziák közt Augustusban, *Tolosa* mellett (Biscajában) történt csatáról. Lehetetlennek lenni láttatott, úgy mond, hogy *Sebastianopolisnak* elvétele után, előbre nyomúhasanak a' Frantziák, miutánna minden linea seregeink magokat öfzve kapsoiták, és minden *Tolosába* vivo utakat, a' mellyeken t. i. által kellett a' Frantziáknak menni, elfogialták, 's azokban keményen bé sántzolták volna magokat. Mindezekkel nem gondolván a' dühös patrióták, Aug. 9 ikén, reggeli 5 órákor, egyfersmind minden sántzainkra réá ütöttek, báor sűrűen repültenek légyen is közikbe ágyú golyóbisaink. — Hat egész óráig tartott a' csata, és felettébb ödöklő vót, végtére kéntelenek vóltak seregeink a' Frantziák dühösségének engedni. Két részről több hüllött el 3000 embernél. Mi sok hadi sílketet, 's ezek közt *Casaviello* Generált is elvesztetük. — *Tolosának* elvétele után, előbre nyomúttak a' Frantziák, és *Plasenzit* is körül vettek, holott sok fegyver fábrikák vagynak. További előmeneteknek meg akadályoztatására azt kívánta *Biscajának* lakosaitól a' *Navarrai* vice-király, és commandirozó Generál *Gr. Colomera*, hogy minden ottas fer jegyeztetett fegyverfogható férfi egy bizonyos helyen gyűlön égyüvé, és három corpusra osztattatván, az egyik a' táborozó ármádlához mársirozzon; a' másik a' nevezett tartománynak határait védelmezze; a' harmadik reservesában, avagy tartalékban maradjon. Egyfersmind az is el végeztetett, hogy ha tovább is öregbülni fog a' veszedelem, azon tartománynak minden férfi lakosai 17 esztendősoktól fogva 60 esztendősokig, minden születés, rang és méltóság

különböztetése nélkül fegyvert fogjanak, és a ki azt nem miveléni, kótya vetyére vettessen jószág. Ezen rendelkezésnek az a jó következtetése lett, hogy már Aug. 13 dikán, a fent nevezett három corpusok ki állottanak, 's rendelt helyekre mentenek. *Navarra* tartományában is 60 ezer fegyveres lakos állott ki, másunnan is sok recrúta küldettek a Spanyol armádiához.

A Szens. Pápanak engedelméből, minden Spanyol papok köteleztetnek a Frantziák ellen való hadakozásnak további folytatására, eztendei jövedelmeiknek egy harmad részét az Ország kincs tárába küldeni. Sőt újokban azt is meg engedte ő Szentsége, hogy minden templomokban talaltatandó aranyat és ezüstöt a pénz verő mühelybe küldhessen a király.

Török Birodalom.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

A fényes porta egy átallyában tagadja az ott tartózkodó Európai követek előtt, a Parisi Conventel, 's annak emissariusaiival, az az, titkos küldötjeivel való égyet értését. Mellynek bizonyosságára tudfára adatta a Konstantzinapolyban tartózkodó Fr. Consulnak *Descorchés* nek, hogy minden Jacobinusi indulattal bíró, és korhely Frantziákat küldjön vissza Párisba — hogy minden Török birodalomban kereskedő patriótákért jót állyon — hogy a Divánnak két tagjait a Frantziákhoz mutatott hajlandóságokért, hivatalyaikról meg fosztotta, u. m. az első *diagonant*, avagy talmátsot, és a *Reis-Efféndit*, az az, a külső dolgokra ügyelő ministert. Végtere, hogy a Smirnában lakó Anglus kereskedőknek, és az Archipelagusban való kereskedésnek bátorágok végét, egynéhány hadakozó hajót küldött oda ki.

Az Orosz és Török Birodalmak közt a harminczad miatt támadott pérnek meg határozta-

tását felbe szakasztotta a' fényes porta, az Orosz Tsászárné nemes gondolkozására, és nagy lelkűségére bizván e' dolognak végeztetését. — Ismét az a' hir folydogál, hogy *Jussuf Bassa*, a' ki már két ízben vólt nagy vezér, harmadszor is azon nagy méltóságra fogna emeltetni, melly ha úgy történne, lehetetlen vólna az Oroszok és Törökök közt támadandó háborút el kerülni, mind ő, t. i. *Jussuf Bassa*, mind a' *Kapután Bassa* haboruságot szerető indulattal biró emberek lévén.

* * *

Gr. *Browne* Ts. K. hadi Tárimester, a' M. Terésia vitézi Rendének *Commendatora*, egy gyalog regementnek tulajdonosa, múlt Kedden dél után meg hólt, életének 53-ik esztendejében.